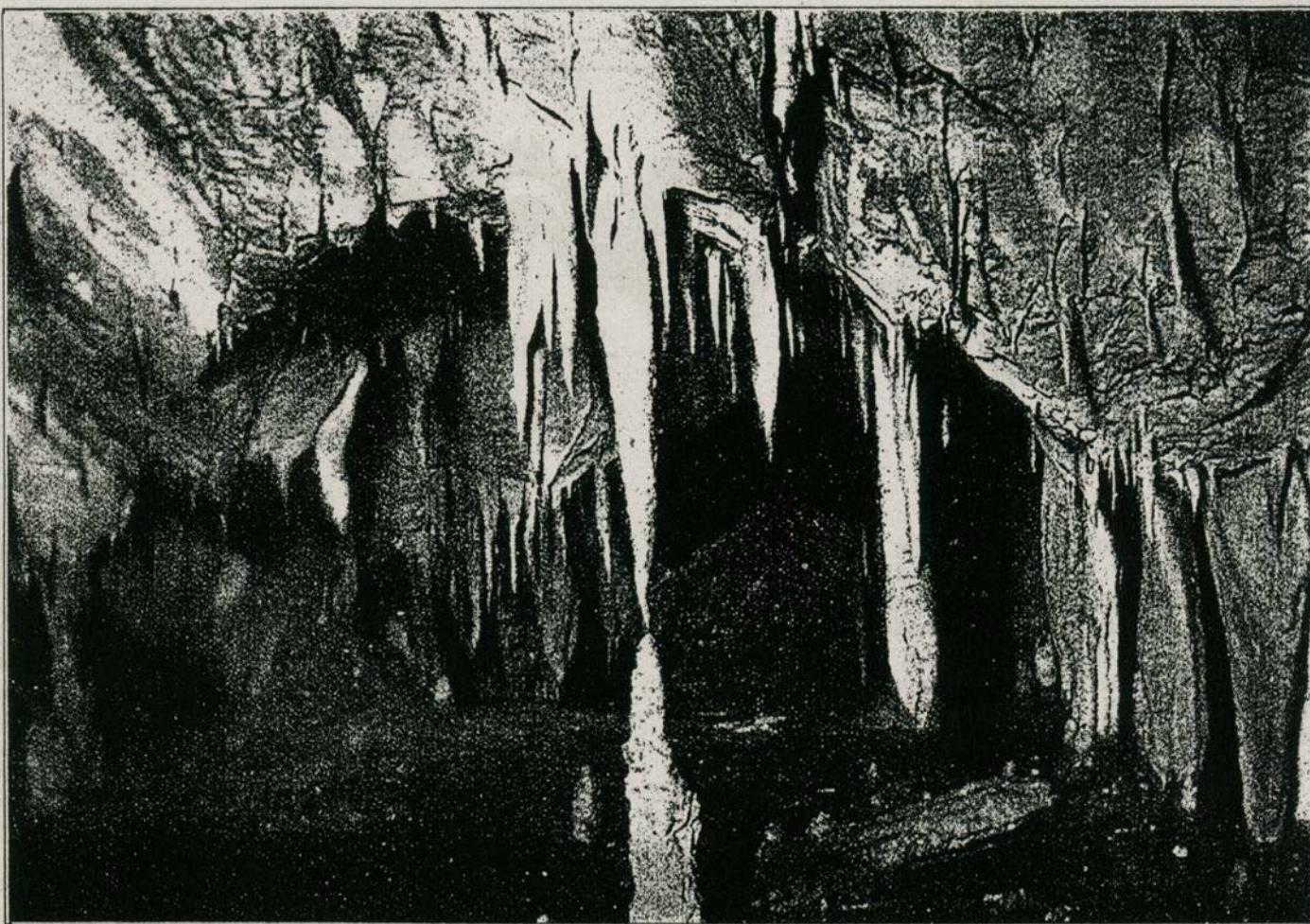

PLANINARSKI VJESNIK

NOVA ŠPILJA U GORSKOM KOTARU.

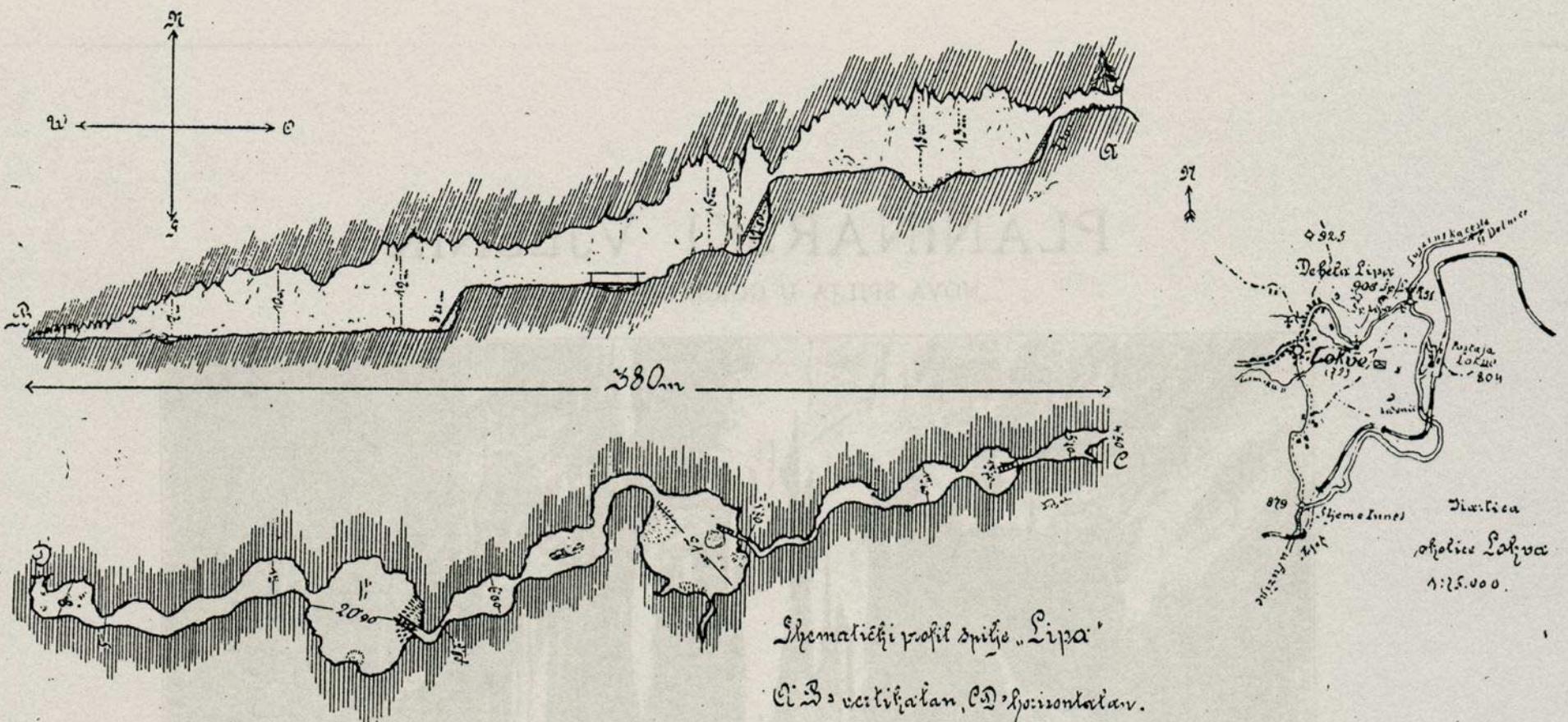
KAPELICA U ŠPILJI „LIPI“

Ubavo mjestance Lokve u našoj Švici pored svoje prekrasne okolice, urešeno je od nekoga vremena jednom novom prirodnom stečevinom. Istina nije ta stečevina takove naravi, da poput ostalih prirodnih krasota resi vanjsko lice one romantične okolice, nego ona povećava romantičnost time, što nas vodi u tajnovito carstvo podzemlja. Mislim time nedavno otkrivenu špilju u neposrednoj blizini mjesta Lokve. Špilju, koja nije imala nikakova imena, nazvao sam „Lipu“ po brijezu Debela Lipa (Kameniti Vrh, na kojem se nalazi). Ulaz špilje nalazi se na istočnoj strani brijeza Debela Lipa (vidi karticu okolice Lokva), a udaljena je koja 2 klm. od samog mjesta Lokve. Iz Lokava ide se glavnom cestom prama kolodvoru, pak od zavoja kod kapelice još jedno 4—500 koračaja, a po prilici 80 m. visoko nad cestom nalazi se umjetno načinjen ulaz u špilju. Vrlo zgodan pristup k špilji je odmah sa željezničke stanice lokvarske. Silazeći cestom s kolodvora dolazimo do raskršća cesta između Delnicu i Lokava. Želimo li k špilji, treba da se držimo lijeve ceste t. j. one što vodi prema Lokvama. Od toga raskršća, t. j. od krsta ($\times 751$) idemo cestom oko pol kilometra prema Lokvama, gdje nam se s desne strane uzdiže brijez Debela Lipa, a već iz daleka vide se u brijezu jedna vrata, koja zatvaraju ulaz u rečenu špilju. Skrenemo li dakle sa ceste prema tim vratima, evo nas za 3—4 minute pred ulazom u špilju.

Pukim slučajem našao je istu ondješnji trgovac Bolf. Razaraajući kameni stijenu, najednom mu je propala željezna motka u jamu. To mu je bilo sumnjičivo i on nastavi svoj posao, koji je okrunio s velikim uspjehom. Načinivši dosta veliki otvor zašao je u podzemni prostor, a odavle sve dalje i dalje, dok nije konačno prošao cijelu špilju. Od ovog umjetno načinjenog ulaza, kojih 25 m. prema sjevero-zapadu, leži prirodni ulaz u špilju. Ulaz je prilično uzak, te se nakon nekoliko metara ruši u prvu dvoranu špilje. Špilja je puna prekrasnih siga, koje u najraznoličnijim oblicima rese odnosne dvorane, tako da se čovjek čisto ugđeno osjeća u tom podzemnom carstvu, koje je takodjer puno svojih zasebnih krasota.

Sama pak špilja sastavljena je od raznih hodnika, dvorana i stepenica, kako ćemo u toku našeg razmatranja vidjeti. Zaputimo se dakle onim umjetno načinjenim ulazom u samu nutrinju špilje. Odmah u početku ulazimo u jedan oveći prostor jajolikog oblika, koji je dug 21.20 m., a širok u početku 4 m., dok je u sredini 5.70 m. širok. Dvorana ova u obliku tunela, sve tamo do mjesta, gdje ulazi u nju prirodni ulaz, nije bila od iskona, nego je naknadno stvorena, što se vidi iz svježeg materijala, koji je popadao sa stropa dvorane. Visina njena iznosi gotovo svuda do 4 m., a smjera je jugo-zapad sjevero-istok. Iz ove dvorane ide se uskim do 2.50 m., a 2.80 dugim

hodnikom prema jednoj nešto široj dvorani. Nu od hodnika odijeljena je ova dvorana okomitom stijenom visokom 7.20 m. Kada se spustimo u tu dvoranu, koja u svom većem promjeru ima smjer S—I. a doseže do 11 m. visine, ter toliko i u promjeru, nalazimo dosta lijepih siga u raznim oblicima, kao stupovi, kupule, zavjese itd. Nu vječna je šteta, što se nije pazi o, nego se išlo u špilju sa bakljama, pak su sve ove lijepi forme začadjene, uslijed česa gube na svojoj ljepoti. Odavle se ide dalje dosta oširokim prostorom dugim 42 m., da se na koncu suzi u hodnik 1.80 m. širok. Došavši do toga mjesta otvara nam se lijepa ogromna dvorana, koju prozval katedralom, radi njene svodovitosti, ter ogromnog 16 m. visokog stupa, na kojem kao da počiva cijela dvorana. Inače je ova dvorana vanredno bogata sigama, kojih nalazimo u najraznoličnijim oblicima i veličinama. Tako n. pr. jedna ogromna siga u lijevom kutu dvorane ima oblik propovjedaonice, nadalje ima tu sva sile spiralno zavinutih stupova, ogromna zavjesa, što spaja stup u sredini dvorane sa stropom i ulazom dvorane. Od te se dvorane na njenoj južnoj strani odvaja druga mala dvoranica sa lijepim do 6 m. visokim stupom sige. Velika dvorana (katedrala) ima u promjeru 21 m., ta je gotovo posve okrugla. Iz ove dvorane vodi oširi hodnik prema sjevero-zapadu, a zatim zakreće gotovo prema zapadu u duljinu od 80.50 m. U sredini toga prostora nalazi se malo jezerce, koje je nastalo od vode, koja kaplje sa stijena špilje. Iza ovog širokog hodnika otvara se opet dvorana, koja je po veličini ista kao i katedrala, uz razliku, da ne obiluje onako lijepim sigama. Izuzev sige u obliku orgulja nema ovdje izrazitijih komada. No uža sve to je i ova dvorana lijepa i čista, kao i katedrala, budući ovdje nisu išli s bakljama unutra. Dvorana ova takodjer je okrugljasta oblika s promjerom od 20 m., a rastavljena je od spomenutog hodnika okomitom 8.20 m. visokom, dok je katedrala odijeljena od njenog hodnika okomitom stijenom visokom 12.50 m. Visina ove dvorane iznosi 12 m., na najvišoj točki, a dužina 21 m. Na nju se naslanja druga dvorana kojih 150 m. duga, a široka 3—12 m. Svojom ljepotom zaostaje kud i kamo za prvašnjima. Izuzev nešto omanjih siga, ter jednog prirodnog mostića od sige nema u njoj ništa osobito. Na ovu dvoranu naslanja se neposredno 11 m. duga dvorana, koja je upravo biser cijele špilje. Nebrojene sige, što urešuju ovu dvoranu, posve su čiste, a poredane su razno tako, da uresuju izvanje stijene, kao i samu nutrinju dvorane. Naša slika predočuje nam jednu partiju sige iz te dvorane, koju prozval kapelicom. Na najširem mjestu ima širinu 8 m. ter se prema sjevero-zapadu sužuje i spušta, svršujući tako ovu lijepu i veliku špilju, koju za sada možemo smatrati pravim biserom hrvatskog krša. Temperatura špilje „Lipa“ iznosi 8 °C, a cjelokupna dužina iznosi 380 m. Osim ovih

špilja ima u okolini lokvarske još nekoliko, koje nisu ni iz daleka tako lijepe i zanimive kao špilja „Lipa“. Tako na istom brijezu Delbe Lipa samo sa zapadne strane ima špilja, koju zovu Medvedja špilja, a puna je bila kosti jedne izumrle vrste medvjeda t. zv. špiljskoga medveda, koji je živio u davnoj geološkoj prošlosti. Na brijezu Golubinjaku istočno Lokava ima dvije špilje, koje narod zove ledene špilje. Nu nije ni čudo, jer im temperatura iznosi 4°C., a u jednoj nadjosmo i leda. Obje su špilje bez siga i bez inog kakovog ukrasa. Sasma slična u tom pogledu je špilja, koja se nalazi u blizini ulaza u sljemenski tunel, naime špilja Bukovac. Ova špilja ima oblik tunela, ter se tek pri kraju raširuje, a u sredini dvorane ima do 7 m. visoki dimnjak, koji se svršava uskom pukotinom. Na pruzi Delnice-Lokve, kojih 300—400 koračaja istočno

od stražarnice br. 80 nalazi se jedna dosta velika špilja t. zv. Grovska rebar (Pustinja). Špilja je nekad morala biti urešena sigama, nu danas je to iskidano i posve začajeno. I ova špilja je vrlo hladna, jer joj temperatura iznosi 4—5°C.

Na koncu mi valja spomenuti, da se u Lokvama osnovalo društvo, koje kani špilju „Lipa“ otvoriti za posjetnike, ter su u tom pogledu već dosta toga učinili. Nu kako treba još dosta uložiti, valjalo bi se složiti i stvar urediti, a špilju zatvoriti, da se ne nadje nepozvanih posjetnika, koji bi jednoga dana mogli iz zlobe uništiti sve one ljepote, a time oštetiti ne samo Lokve, nego cijeli hrvatski krš, budući daje to za sada jedna od najljepših i najvećih poznatih špilja hrvatskog krša.

Josip Poljak.

HRVATSKO PLANINARSKO DRUŠTVO GOD. 1912.

A. Odbor:

Predsjednik: grof Kulmer Miroslav. Potpredsjednici: Broschan Miroslav, predstojnik vlad. odjela za pravosudje i Pasarić Josip, profesor. Tajnik: Tučan Fran dr., kustos muzeja. Blagajnik: Juričić Ivo, tajnik „Croatiae“. Odbornici: Ambroš Franjo, bravarski ravnatelj okružne blagajne. Cvetišić Vjekoslav, činovnik račun. ureda. Kern Ante, šumarski nadzornik. Kiseljak Marije dr.,

profesor. Kostrenčić Nikola dr., vijećnički tajnik pravosudnog odjela, Mudrinić Matej, profesor. Stiasni Antun ml., prokurista Eškomptne banke. Zigmundowski Rudolf, činovnik Eškomptne banke. Ekonom; Novotni Vjekoslav, profesor. Urednik „Pl. Vjesnika“: Pasarić Josip Nadzorno vijeće: Auš Aleksandar, činovnik pivovare. Flögl Rikard grad. blagajnik. Privora Dragutin, trgovac.

B. Utjemeljitelji i začasni članovi:

a) Utjemeljitelji: † Blumauer Makso, umirovljeni grad. činovnik; † Čanić Gjuro, general; † Exner Ivan, urar i draguljar; pl. Galjuf Ljudevit, posjednik; Hatz Ivo, posjednik; † pl. Josipović Imbro; grof Khuen-Hedervary, ministar predsjednik u miru; grof Kulmer Miroslav, vlastelin; grof Kulmer Emil, veleposjednik u Bračaku; † Körösköny Vjekoslav, kr. sveuč. profesor; pl. Kukuljević-Sakcinski Božidar, c. i kr. komornik; Lenuci Milan, grad. savjetnik; † Lihl Dragutin, novinar; † pl. Mallin Tošo, kr. savjetnik zem. vlade; † pl. Malin Ivo dr., kr. banski savjetnik; † Mikulčić Mirko, vijećnik stola sedmo-

rice; Novak Ivan, trgovac; vitez Pongratz Gustav, veleposjednik; Prister Eduard, veleržac; Prister Guido, veleposjednik; † Preradović Radovan, činovnik I. hrv. štedionice; Radivojević Lozan, vijećnik stola sedmorice; Ratković Josip, rezbar; Stagel Žiga, upravitelj Reinighaus-pivane; † Stožir Ivan, profesor u m.; barun Vranicany Dragutin; † barunica Vranicany Ivka; pl. Weiss Emil, posjednik Zagreb. dionička pivovara.

b) Začasni član: † Exner Ivan, urar i draguljar.

C. Redoviti članovi:

A b a f f y Aleksandar, činovnik. Adamović Julije dr., gimnaz. ravnatelj. Albrecht Miroslav, blagajnik I. hrv. štedionice. Aleksander Oskar dr., liječnik. Alter Rudolf, činovnik. Ambroš Franjo, bravarski ravnatelj okružne blagajne. Andjel Antun, ravnatelj „Kola“. pl. Andrassy Ljudevit dr., sveučilišni profesor. Andrijević Stanko, posjednik. Antolković Josip dr., liječnik. Aralo Fanika, gospodinica u Podsusjedu. Arnold Gjuro dr., sveučilišni profesor. Auer Koloman, trgovac. Augustin Gjuro, gradjevni nadzor savjetnik. Auš Aleksandar, činovnik.

B a b ić Krunoslav dr., profesor. pl. Babić Nikola, financij. nadzor savjetnik. Bajić Lazar, činovnik. Balković Josip, užar. Band Milan, bankovni činovnik. Banjanin Jovan, novinar. Baranyai Aladar, arhitekt. Bartulić Vlatko, ljekarnik. Bartulić Jaroslav, trgovac. Batušić Dragutin, činovnik. Batušić Slavo, inžinir. Barle Janko, nadbiskupski

tajnik. Bartušek Ivan, trgovac. Bašić Josip, poslovodja. Bauer Makso, trgovac. Bedeković Kamilo, gradj. savjetnik. Benedik Slavko, arhitekt. Bernardić Ferdo, v. savjet. u m. Betelheim Milan, trgovac. Berger Srećko, putnik. Bihaly Lavoslav, trgovac. Birač Dušan, činovnik. Biskontini Alfred, vijeć. banskog stola. Bobetić Ivo, činovnik u Livnu (Bosna). Bobinac Vladimir, činovnik. Bogad Siegfried dr., zubar. pl. Bojničić Stjepan, član. hrv. zem. kazališta. Boranić Stjepan, upravitelj. Bošković Ljubo, trgovac. Bošnjak Karlo dr., profesor. Bošnjak Oton, ravnatelj trg. akademije. Bothe Mirko, industrijalac. Brand Aleksandar, dimnjačar. Braum Franjo, kr. računarski savjetnik. Brodjin Mirko dr., liječnik. Breslauer Gjuro, činovnik. Breyer Marko dr., odvjetnik u Samoboru. Broschan Miroslav, predstojnik odjela za pravosudje. Broschan Franjo, činovnik. Broz Kviran, učitelj Broz Mirko, kućevlasnik. Bručić Gustav, ljekarnik u Križevcima

Bučar Franjo dr. profesor. pl. Budisavijević Bude, vel. župan u m. Budisavljević Mane dr., kr. javni bilježnik. pl. Budisavljević Srgjan dr., odvjetnik. pl. Burgstaller Janko, tajnik ban. stola. Butorac Gjuro dr., liječnik.

Capa Milan, pošt. i brz. oficijal. Crnadak Milivoj, ravnatelj I. hrv. štedionice. Crnetić Božidar, činovnik hip. banke, pl. Cuculić Tomo dr., zamj. drž. odvjetnika. Čvetišić Vjekoslav, činovnik. Cvetko Petar, krojač. pl. Czekus Ivo, profesor.

Čačković Ćrno Vrhovinski pl. Miroslav dr., liječnik. Čučković Uroš dr., septemvir. Čmelić Vilim, inžinir.

Davidson N., suvlasnik litografije. Dean Katarina, učiteljica. Dean Stjepan, vojni kapelan. Debeljak Stjepan, učitelj u Sv. Iv. Zelini. Debić Dragutin, ravnatelj. Dečak Josip pošt. i brz. nadoficijal. Dečak Luka, pošt. i brz. nadzornik. Demel Dragutin, kr. javni bilježnik u Vrbovskom. Deutsch Albert, direktor. Deutsch Benko, arhitekt. Deutsch Rudolf, ravnatelj tvornice likera. Devide Josip, ravnatelj obrtnice banke. Dežman Milivoj dr., liječnik i urednik „Obzora“. Divković Mirko, ravnatelj gimnaz. u m. Dupelj Gjuro, ravnatelj zem. blagajne. Durbešić Artur, vijećnik banskog stola. Drapczynski Vladoje dr., profesor. Drobac Makso, nadinsp. prom. uprave. Durbešić Oskar, trgovac na Sušaku. Dvenges Hanus, trg. činovnik. Dvoržak Franjo, ravn. centr. štedionice. Dvoržak Vinko dr., sveuč. profesor.

Eckheli Hektor pl., profesor. Ećimović Petar, profesor. Eisner Herman, Eisner Milan, arhitekti. Eliaš Ivan, otpremnik. Engelsfeld Dragan, restaurator. Erny Rudolf, kot. šumar. Ester Albin, profesor.

Fanzay Franjo, privatni činovnik. Farkaš Milutin pl., tajnik glazb. zavoda. Farkaš Robert dr., odvjetnik. Feller Eugen, ljekarnik u Stubici. Ferković Slavo, trgovac. Fiegenwald Emil, posebnik. Filković Gjuro, pošt. i brz. oficijal. Fink Franjo, žup. veterinar u Ogulinu. Fischbach Robert, šum. ravnatelj. Fischer Ignat, inžinir. Flögl Rikard, blagajnik. Florschütz Srećko, arhitekt. Fodor Ivan dr., liječnik u Marija Bistrici. Frangeš Robert, profesor. Freudenreich Fedor, djak. Friedfeld Mavro, ravnatelj tvornice papira. Frković Dušan, činovnik tvornice cementa. Frötter Dragutin, vlast. šumar.

Garapec Petar, ljekarnik u N. Pazovi. Gašparović Pavao, tajnik obrtn. zbara. Gayer Ladislav, ljekarnik. Gavrilović Gjuro, tvorničar u Petrinji. Gavrilović Stjepan, tvorničar u Petrinji. Gavrilović Mato, tvorničar. Gendić Josip, odvjet. perovodja. Gensberger Klement, dimnjačar. Gerersdorfer Ljudevit, trgovac. Gjurgjević Gavro, posebnik. Gjureković Milan, kr. šum. povjer. Gjurgjević Vladimir dr. vlastelin u Vel. Trgovištu. Gmaz Josip, trgovac. Gnezda Antun, trgovac. Goglia Antun dr., vladin tajnik. Goldman Dragutin dr., odvjetnik. Goranić Mirko, ravn. učitelj. Gorjanović Dragutin dr., sveuč. profesor. Grahor Janko arhitekt. Grahor Stjepan, ravnatelj „Croatiae“. Grgurović Dragutin, trgovac. Gremer Franjo, činovnik. Gregl Gjuro, dimnjačar. Glič Marija. Grubor Gjuro, profesor. Gudel Miroslav, knjigovodja zem. blag. za osig. radnika. Gundrum Fran dr., gr. fizik u Križevcu. Gursky Antun, ravnatelj. Guštak pl. Franjo, pekar. Guštin Josip, vlasnik agenture. Guteša Vladimir, činovnik. Guthardt Rudolf, pekar. Gutschy Franjo dr., liječnik. Gutschy Ljudevit dr., liječnik. Gyiketta Aleksandar, graditelj.

Habija Janko, industrijalac. Hafner Ivan, profesor. Hafner Zlatko, činovnik. Hagenauer Ljud., posebnik. Hajdinjak Milovan, grad. vijećnik. Haladi pl. Franjo, vlad. savjetnik. Halbarth Viktorine. Handl Alfons, činovnik. Hangi Ivan, kanonik. Harnisch Gustav dr., fin. pom. tajnik. Haslinger Ivan dr., liječnik u Karlovcu. Hatz Ivan, vladin perovodja. Havliček Josip dr., liječnik. Heinz Antun dr., sveuč. profesor. Henzler Dragica, činovnica. Hercezi Ivan, bravari. Herjanić Petar, kovač. obrtnik. Herrnheiser Šišman dr., vijećnik stola sedmorice. Herzer Rikard, odv. perovodja. Heumer Dragutin, ravnatelj Diočićke tiskare. Heumer Viktor, ravnatelj vjer. udruge. Hirš Julijo, dimnjačar. Hippeneiter Bohumil pl., činovnik. Hlebec Ante, činovnik. Hochstetter Ante u Samoboru. Hochetlinger Italo, profesor. Hofman Br., trgov. pomoćnik. Hoić Ivan dr., ravn. liceja. Holjac Janko, načelnik grada Zagreba. Hörer Ivan, ravnatelj. Horvat Gjuro dr., kr. javni bilježnik. Horvatin Mirko, profesor. Hržić Velimir pl., profesor. Hühn Franjo, trgovac. Hühn Kurt dr. liječnik.

Ivančan Ljudevit, kanonik. Ivančević Nikola, blagajnik „Pučke banke“. Ivković Gjuro dr., liječnik.

Jakić Nikodem, banski savjetnik. Jakopec Josip, šum. povjerenik. Jambrišak Milivoj dr., zubar. Janeček Dragan dr., odv. perovodja. Janeček Gjuro, odv. perovodja. Jarić Stjepan pl., profesor. Jelovšek Vladimir dr., liječnik. Jemeršić Pavao, umir. profesor. Jesenski Dragutin, činovnik. Jesensky Koloman, trgovac. Jiroušek Antun, profesor. Job Marijana, trgovkinja. Jordanić Nikola, vijeć. ban. stola. Juričić Ivo, tajnik „Croatiae“. Juriša Franjo, elektrotehničar.

Kadić Mato, trgovac. Kallina Gustav, trgovac. Karal Gjuro, trgovac. Kastl Bernhardt, vlastnik kavane „Corso“. Katalinić Božo, profesor. Kern Ante, šum. inspektor. Kezan Katinka, komptoiristica. Kiseliak Ivan dr., kot. liječnik na Rijeci. Kiseliak Marije dr., profesor. Kiseliak Vilma, supruga profesora. Kišpatić Mijo dr., sveuč. profesor. Klein Vjekoslav, odjel. predstojnik u m. Klofutar Alberto, ravnatelj banke. Ključka Ivan, profesor. Kodrić Gustav, gostioničar. Kocuvan Franjo dr., opć. liječnik u Mal. Bukovcu. Kolmar Edmund, ravnatelj centralne štedionice. Kornicer Oskar dr., odvjetnik. Kos Tomo pl.,

inžinir. Kosatyk Ivan, knjigovodja. Kosirnik Ivan dr., liječnik. Kosović Bogoslav, ž. šum. nadzornik. Kossár Ljudevit, bank. činovnik. Kostrenić Nikola dr., vijeć. taj. pravos. odj. Kozjak Mirko, bank. činovnik. Krajač Ivan dr., kr. javni bilježnik u Jastrebarskom. Kralj Stjepan, vijećnik stola sedmorice. Kranjčević Antun, odvjetnik. Kraus Luka, profesor. Krešić Milan, umir. tajnik. Krešić Vladimir, ravnatelj Hipot. banke. Krištof Milan dr., urednik „Gosp. Lista“. Krizmanić Josip, mјernik. Križanec Franjo, krojač. Krušac Janko, činovnik. Kržić Albin, krojač. Krok Nikola, trgovac. Kučera Oton dr., sveuč. profesor. Kugli Stjepan, knjižar. Kugler Adam pl., profesor. Kuhar Aleksandar dr., liječnik. Kulmer grofica Aleksandrina.

Lajer Sandor pl., rač. evident. Latković Franjo, ravnatelj banke. Langhoffer August dr., sveučilišni profesor. Lessel Eugen, profesor. Lesić Dionis. Leitner Antun, priv. činovnik. Licht Herman, vlasnik. agenture. Liebermann Dragutin dr., odvjetnik. Lipovščak Matija, bank. činovnik. Loidl Rudolf, pošt. činovnik. Lojen Stjepan, činovnik. Lončarić Josip, trgovac. Lončarić Stjepan, stolar. Lovrenčević Martin, novinar. Lovrenčević Vilim, trgovac. Lukšin-Lončarić Mirko, pisar. Löwy Hinko dr., liječnik.

Majcen Milan, uprav. Mirogoja. Majer Franjo, remenar. Majnarić Mijo, posjednik. Malec Bogdan dr., liječnik. Mance Miro, upravitelj štedionice u Dugom selu. Mallin Feodor, vlastelin. Mallin Milan, činovnik austr.-ug. banke. Manojlović Gavro dr., sveuč. prof. Maras Matan, činovnik I. hrv. štedionice. pl. Marchetti Dragutin, brijac. Marchetti Mirko, dr., sveuč. profesor. Marek Ivan, profesor. Margreitner Franjo, urar. Marjanović Luka dr., odjel. predstojnik u u m. pl. Marković Franjo, dr., sveuč. profesor. Marsić Pero, bank. činovnik. Märtens Louis, urednik. Martschink Martin, nadkonobar. Maruzzi Aleksandar, limar. pl. Mašek Dragutin dr., liječnik. Matic Gjuro, krojač. Mayer Makso, trgovac. Mayer Vilim, prokur. Mazzura Lav dr., odvjetnik. Mazzura Šime dr., odvjetnik. Mažuranić Vladimir, predsj. b. stola. u m. Medvedić Roko, nadčinovnik „Croatiae“. Mervar Alojz, trg. pomoćnik. Mesić Milan, dimnjačar. Metelka Milan dr., profesor. Mihaljinec Milan, kr. javni bilježnik. Mihelić Rupert, pristav. Mihok M. Slavo, gradj. tehničar. Milčić Petar, rač. evident. Milčinović Andrija, književnik. Miletić Bogdan, knjigovodja. Miletić Matija, župnik u Šestinama. Mileusnić Marko, veleposjednik. Milinov Svetozar, trgovac. Mirković Dragutin, činovnik. Modec Radoslav, bravari. Modestin Josip dr., profesor. Mohorovič Andro dr., profesor. Mrzljak Petar, župnik sv. Marka. Mudrinić Matej, profesor. Mudrovčić Josip dr., vijećnik banskoga stola. Muhvić Ivan, kapelnik. Muhvić Julije, želj. činovnik. Müller Adolf, trgovac. Munder Oto, graditelj. Murthum Dragutin, ravnatelj tvornice.

Neidhard Gjuro, tvorničar. Neidhard Dragutin priv. činovnik. Nenin Petar, profesor. Neumann Aleksander, trgovac. Njemčić Bogdan, dr., odv. perovodja. pl. Nikolić Vladimir, odj. predstojnik u m. Nossan Milan, trgovac. Novak Ivan, trgovac. Novosel Ivan, trg. putnik. Novotni Vjekoslav, profesor.

Obad Ivan, kućevlastnik. Operman Dragutin dr., odvjetnik. Ornstein Vlatko, činovnik. Oršić Antun, krojač. Osek Ivan, graditelj. Oswald Julijo dr., odvjetnik.

Pak Ivan dr., vladin perovodja. Paić Filip, činovnik. Pajer Alfred, inžinir u Karlovcu. Pasarić Ivo, pravnik. Pasarić Josip, profesor. Partaš Ivan, profesor. Paulić Dragutin, priv. činovnik. Pazman Josip dr., sveuč. profesor. Pavlić Mihovil, kateketa. Pavlović Ivan, činovnik. Pečić Arpad, dr., vl. kem. laborat. Pećnjak Zvonimir, tipograf. pl. Peići Vatroslav, sudb. vijećnik. Pešek Blagoslav, tipograf. Petroci Dragutin, činovnik. Petrunić Stjepko, pošt. pristav. Pernat Dragutin, limar. Petrović Milan, mag. pharm. Peksider-Sriča Gustav, ravnatelj realne gimn. Pilaj Mijo, restaurator. Pilar Martin, graditelj. Pilepić Rudolf, trgovac. Pinter Tomo, tipograf. pl. Pisačić August, nadžinir. Plavšić Dušan, tajnik. I. hrv. štedionice. Pleško Bartol, kot. šumar u Krapini. Podaubsky Ernest, veterinar. Polaček Dragutin, šumar. savjetnik. Popović Fedor, trgovac. Pramberger Vlatko, blagajnik. pl. Praunsperger Fileus, ljekarnik. Predojević Albert dr., odvjetnik. Preglej Dragutin, posjednik. Premilić Mijo, činovnik. Prinz ud. Fanika, trgovkinja. Prister Vladoje, inžinir. Privora Dragutin, trgovac. Proštenik Vinko, profesor.

Rabus Filip, trgovac. Račić Viktor, trgovac. Rakodczay pl. Aleksandar dr., predsj. stola sedmorice u m. Rado Eugen dr., zubar. Radošević Radoslav dr., ing. Radovanović Mato, profesor. Radovinović Luka, profesor. Rajzner Ljudevit, vijeć. ban. stola. Rajzner pl. Sandor, nadžinir drž. željez. Ramer Mirko, bank. činovnik. Rankl Jašo dr., odv. perovod. u Sisku. Rant Dragutin, tipograf. Barun Rauch Gejza dr., veleposjednik. Rebelski Josip dr., odv. perovodja. Regvart Gjuro, mag. pharm. Reich Bela, trgovac. Reichl Artur dr., zubar. Reizer Ivan, inžinir. Rendeli Josip, svratistar „k Frankopanu“ u Ogulinu. Riemer Josip, trg. namještenik. Rihtarić Gjuro dr., grad. fizik. Rogić Ivan, veletržac. Rogina Antun, trgovac. Roller Ladislav, trgovac. Rossi L., domob. satnik u Karlovcu. Rössler Ervin dr., profesor. Rotter Antun, septemvir. Rozsay Desiderij, ravnatelj banke. pl. Rubelli Vjekoslav, ljekarnik u Korenicu. Rulic Franjo, tiskar. Rupčić Petar, činovnik. Rusan Josip, ravnatelj pomoć. ureda. Ružinski Ernest, činovnik I. hrv. šted.

Saridja Fran, trgovac. Sattler N., poslovodja. Schmidlin Julije, zastupnik tvrtke „Gavrilović“. Schmerz Josip dr., odvjetnik. Schneider Artur dr., profesor. Schneider Ivan, restaurator. Schöller

Franjo, zlatar. Scholz Antun, tiskar. Schönbaum Julije, odvj. perovodja. Schönstein Alfred dr., bankar. Schreiber Vilko, trg. pomoćnik. Schwab Hinko, restaurateur. Schwarz Adolf dr., kr. javni bilježnik. Schwarz Dragutin dr., liječnik. Schwarz Hinko, spediteur. Schwarz Igo dr., zdrav. savjetnik. Schwarz Ljudevit dr., odvjetnik. Schwarz Milan dr., liječnik. Schwarz Oton, činovnik centr. štedionice. Seć Aleksandar, inžimir. Senečić Dragutin dr., kr. javni bilježnik u Stubici. Senečić Šime, račun. savjetnik. Sertić Adolf, činovnik. Siebenschein Oskar, knjigovodja. Siess Valter, novinar. Simonovics Radivoj dr., liječnik u Žomboru. Sirovatka Hinko, kavanar. Smičiklaš Janko, činovnik I. hrv. štedionice. Smičiklas Tade, sveuč. profesor. Solar Gjuro, brijač. Sollar Franjo, trgovac. Somek Antun, gostoničar. Sova Slavoljub, vijećnik banskog stola. Spevec Franjo dr., sveuč. profesor. Spišić Božidar dr., liječnik. Spitzer Artur, trgovac. Spitzer Rudolf, trgovac. Sporić Ivan, odvjetnik. Squarzi Marijan, činovnik I. hrv. šted. Srčić Gjuro. Stakić Milan, ljekarnik. Srkulj Julijo dr., tajnik stola sedmorce. Stalzer Ivan, pravnik. Stančić Demetar, procjenitelj zalagaone. Stanisavljević Julije, nadinž. Starčević Mile dr., odvjetnik. Starec Antun, kanonik. Steiner Gustav, činovnik hipotek. banke. Steiner Samuel, profesor. Stiasni Antun st., trgovac. Stiasni Antun ml., prokurista Eskomp. banke. Stožir Vlatko, blagajnič. oficijal. Strzalkowsky Josip, limar. Stunković Matija, činovnik. Suk Srećko dr., kanonik. Supan Vjekoslav, kolar. Supp Rajmund, činovnik austr.-ug. banke. Szabo Franjo, činovnik I. hrv. štedionice. Szabo Giuro, profesor. pl. Szentgyörgyi Aleksandar dr., profesor. Szentgyörgyi Ljudevit, šumar. povjerenik.

Š a b a n Franjo, kot. predstojnik u Karlovcu. Šajnović Mijo, oficijal. Šamšalović Gustav dr., profesor. Šandor Franjo, profesor. Šarinić Ilija, ravn. učitelj u Švici. Šibre Franjo, vlastnik pogreb. zavoda. Šega Rudolf, profesor. Šenk Milan, knjigovodja. Šenoa Milan dr., profesor. Šiller Dragutin, ravn. učitelj. Šilović Josip dr., sveuč. profesor. Šimunić Ljudevit, knjižar. Šlangenberg Eugen, dimnjačar. Šmidt Ivan, knjigoveža. Šneider Ivan, knjigoveža. Špambauer Ivan, bank. činovnik. Špiller Milan, tipograf. Špiranec Luka, gostoničar. Špun-Stričić Napoleon dr., septemvir. Štagl Žiga, zastupnik tvrdke Reiningshaus. Steiner Makso dr., odvjetnik. Štigler Layoslav, brijač. Šumanović Svetislav, odj. predstojnik u m. Šundov Luka, trgovac. Šurmin Gjuro dr., sveuč. profesor. Šutej Antun, industrijalac. Švarc Egon, mag. phar. Šverljuga Franjo, umir. ravnatelj banke. Šverljuga Stanko dr., bank. ravnatelj. Švigin Janko dr., odvjetnik. Švinderman Blaž, biskup.

T a u c h m a n n Rudolf, soboslikar. Tausani Vilim dr., odvjetnik u Delnicama. Telar Stjepan, profesor. pl. Thäller Franjo, trgovac. Tješić Gustav, bank. blagajnik. Tkalić Milan, mag. pharm. Tomanić Marko, načelnik u Šestinama. Tomašević Mile, činovnik. Tončić Dragutin dr., vladin tajnik. Trifković Milan, vladin tajnik. Triner Franjo, dimnjačar. Trpinac Gjuro, knjižar. pl. Tucić Branislav, ravnatelj vlast. dobara. Tučan Fran dr., kustos muzeja. pl. Türk Franjo, veleposjednik. Turković Tomo, činovnik.

Valentić Josip, trg. pomoćnik. pl. Vancaš Aleksandar, drž. nadodvjetnik u m. Varičak Vladimir dr., sveuč. profesor. Varonig Franjo, graditelj. Vasić Dragutin, zlatar. Peršić Zvonimir, činovnik. Vinković Božo dr., odvjetnik u Karlovcu. Vitauš Franjo, dr., liječnik. Vouk Bruno dr., ljekarnik. Vörös Slavko, novinar. Vrbančić Dragutin, pokrivač. Vrbančić Josipa, posjednica. Vrbančić Dragutin, trgovac. Vuković Ivo, sudb. vijećnik.

W a g n e r Ivan, trgovac. Wagner Milan, farmacista. Warto Pavao, činovnik. Wendler Josip, vijećnik bansk. stola. pl. Weiss Milan, veletržac. Weiss Otto, prokurista. Wieland Vjekoslav, pekar. Würth Hinko, odvj. perovodja. Würth Mirko, činovnik I. hrv. štedionice.

Z a j c pl. Karmelo, šumarnik. Zajec Tomo, trgovac. Zeininger Beno ml., vladin savjetnik. Zemljak Milan, činovnik I. hrv. štedionice. Zikmundowsky Rudolf, činovnik eskompt. banke. Zimmermann Slavko, ljekarnik. Zoričić Milovan, ravnatelj statist. ureda.

Zarković Tomo, bank. činovnik. Žgalin Vinko, posjednik.

OZEBLIN

NAPISAO dr. FR. TUĆAN.

(Nastavak)

Otkud taj vonj i one uljevite smedje, kapljice? Od ugljovodika, organskih spojeva, koji se nalaze u samom vapnencu. Ako se sjetimo, gdje i kako je taj vapnenac nastao, bit će nam jasno, zašto je on pun tih organskih spojeva. U moru, pradavnom onom moru, taložio se taj vapnenac. A to more nije bilo pusto, živjeli su tu čitavi čopori raznovrsnih riba. Bilo ih je u golemoj masi. I pogibale su te ribe, pogibale, kao sve živo što pogiba i padale su uginule na dno mora, tamo gdje su se taložile vapnene naslage. Raznim procesima, što su se stvarali pri rastvorbi uginulih riba, nastadoše od ribljeg mesa i masti različiti spojevi, koji udjоše u vapnenac, pa ih vidjamo kao kapljice ulja, gdje su se sabrali po pukotinicama. Ti uljeviti spojevi podadoše vapnenu one raznolike boje: gdje je uljevitih tvari više, kamen je tamniji, smedj ili crn, gdje je uljevitih tvari manje, kamen je svjetlijiji, siv. Od tih uljevitih tvari i onaj neugodni vonj, što se razvija, kad po kamenu udaramo. Vapnence ove zovemo i htijoli, a to će reći kamen sa ribljim uljem. Mještani oko Baljevca, gdje se taj kamen kopa za dobivanje htijola, zovu ga ribljim kamenom. Taj kamen, kako je netom rečeno, upotrebljavaju za dobivanje htijola, koji se t. zv. suhom destilacijom iz kamena izlučuje. Htijol je mnogo traženi medikament.

Odmah iza Medjudražja eto nas u Skočaju. Tamo na kraju sela, baš iza zadnjih kuća, priteće potočić Galnovac. Taj je potočić pun valutica crvenog jednog kamena, što ga zovemo boksiptom. Boksit je vrlo važan materijal za dobivanje aluminija, pa gdje se on u većoj množini pojavljuje, tu je nade za industriju aluminija. Nekoliko stotina metara uz potok Galnovac eto nas do ovećega crvenoga brijega, koji je sad izgradjen od samog boksita. Boksit je kamen vapnogorog gorja, on je stara, otvrđnula terra rossa, ona crljena zemlja, što je nalazimo raširenu po čitavom našem kršu, a za koju znamo, da je neotopljeni ostatak iza otopljenog vapneca i dolomita.

Iza Skočaja postaje okoliš pust. Rijetko gdje da se uz put zgurila koja kućica. Cesta se sad lagano uspinje, sad lagano spušta, a ti promatraš ovaj pusti kraj, bacaš pogled na hrvatske i bosanske planine, što te sa svih strana okružuju i žudiš na vrhove njine. Tamo sa zapadne strane, iz visine od hiljadu i nekoliko stotina metara mame te Ruda poljana, a sa istočne strane Veliki Ljutoč i stotine njegovih sudrugova zovu te, da osjetiš s grebena njihovih uzduh planinski. I dok ti ovako svaka žilica dršće od nekog neopredijeljenog ushita, dok bi najradije usklikuuo: Kako je to sve lijepo! začuješ na jednom glas našega Husejina:

— Pa zar se vama ovdje svidja, ovdje u ovoj pustoši, gdje eto i to zeleno drvo ne može da se razgrana?

— Pa svidja, Husejine.

— A meni, vidite, nije ovdje lijepo. Sve bi to moglo biti ljepše, veselije. Eto, zašto tu n. pr. nema vode, zašto tu ptice ne pjevaju, znate onako milo, milo, da mi sve srce od radosti plače. Aj, kako ih ja znam slušati! I u snu, onako dok zadrijemam. Tada, tada ja vidiš prelijepih strana. I planine vidim visoke, visoke a po njima žene, mlade žene, vile, što li su. Kad me koja pogleda onim lijepim očima, u kojima ima samo radost, ma da si najboljniji u srcu, moraš zaboraviti na boli. Hm, a onda se trgneš iza sna, pa dodje java, ova ružna java. I sve je oko mene ružno. A kako je to u snu! Husejin potjera konje i prestane. Ja sam ga gledao, gledao toga Arcibaševljevog Sanjina i sjetih se onog razgovora izmed Sanjina i Svarožića: kakva priroda. To je tek uobičajeno reći, da je priroda savršena. U istinu pak ona je baš tako loša kao i čovjek: svaki od nas, bez osobitog naprezanja svoje fantazije, može da zamisli sto puta ljepši svijet od ovoga, koji već postoji. U ostalom nema ni Sanjin ni Husejin krivo. Ali pustimo, da fantazija počiva, pa gledajmo zbilju onakovu, kakova je.

(Nastavit će se.)

Veliki izbor perzijskih sagova, tkanina za pokućstvo
zastora

Zagreb, Jelačić trg 28.

ODGOVORNI UREDNIK VLADIMIR LUNAČEK

Filip Haas i sinovi c. kr. povl. tvornice sagova
i tkanina za pokućstvo

NAKLADA, KLIŠEJI I TISAK DIONIČKE TISKARE U ZAGREBU